

Sygn. akt II Ca 934/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 października 2015 r.

Sąd Okręgowy w Kielcach II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Monika Kośka

Sędziowie: SSO Cezary Klepacz (spr.)

SSO Teresa Strojnowska

Protokolant: starszy protokolant sądowy Beata Wodecka

po rozpoznaniu w dniu 16 października 2015 r. w Kielcach na rozprawie

sprawy z powództwa Skarbu Państwa-Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w W.

przeciwko M. W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Skarżysku - Kamiennej

z dnia 20 marca 2015 r. sygn. I C 1058/14

oddala apelację.

Sygn. akt II Ca 934/15

UZASADNIENIE

Powód Skarb Państwa, reprezentowany przez Szefa Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w W., domagał się zasądzenia od pozwanego M. W. kwoty 3.400 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zwrotu kosztów procesu. Żądana kwota stanowiła wartość odszkodowania wypłaconego przez powoda na rzecz starszej szeregowej rezerwy A. K., poszkodowanej w wyniku spowodowanego przez pozwanego wypadku drogowego w dniu 25 listopada 2011 roku, pozostającego w związku z pełnieniem przez nią czynnej służby wojskowej.

Na uzasadnienie swojego roszczenia powód wskazał, że pozwany został ukarany za wykroczenie z art. 86 § 1 k.w., on natomiast wypłacił A. K. jednorazowe odszkodowanie, po czym wezwał M. W. do zwrotu tej kwoty, czego ten odmówił, powołując się na przyznanie odszkodowania przez ubezpieczyciela pojazdu.

Sąd Rejonowy w Skarżysku-Kamiennej nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 30 października 2014 roku, sygn. akt I Nc 1475/14, uwzględnił powództwo w całości.

Pozwany wniósł sprzeciw od nakazu, domagając się oddalenia powództwa. Przyznał, że został ukarany wyrokiem nakazowym za wykroczenie, jednak w dacie zdarzenia miał ważną polisę OC i ubezpieczyciel wypłacił z tego

tytułu odszkodowanie, zatem niesłusznie miałby być obciążony podwójnymi kosztami. Ponadto jest on studentem, wspierającym finansowo rodziców i nie stać go na zapłatę tak wysokiej kwoty.

W odpowiedzi na sprzeciw powód podniósł, że wypadek drogowy pozostawał w związku ze służbą wojskową A. K., u której komisja lekarska ustaliła pięcioprocentowy uszczerbek na zdrowiu. Obligowało to powoda do wypłacenia odszkodowania, które jest świadczeniem niezależnym i odrębnym od odszkodowania z tytułu polisy OC, nie podlega zatem zaliczeniu na poczet kwoty wypłaconej przez ubezpieczyciela.

Wyrokiem z dnia 20 marca 2014 roku Sąd Rejonowy w Skarżysku-Kamiennej oddalił powództwo w całości, ustalając, co następuje.

W dniu 25 listopada 2011 roku w S., na skrzyżowaniu ulicy (...) i trasy (...) doszło do kolizji drogowej. Kierujący pojazdem O. (...) M. W. nie ustąpił pierwszeństwa przejazdu samochodowi marki M., prowadzonemu przez A. K., doprowadzając do zderzenia pojazdów, w wyniku czego A. K. doznała zaburzeń lękowo-przygnębieniowych po przebytym urazie głowy, skręcenia kręgosłupa szyjnego bez trwałych następstw i powikłań neurologicznych. Sąd Rejonowy w Skarżysku-Kamiennej wyrokiem nakazowym z dnia 9 sierpnia 2012 roku, sygn. akt II W 653/12, uznał M. W. za winnego wykroczenia z art. 86 § 1 k.w. i wymierzył mu za to karę grzywny.

Ubezpieczyciel pojazdu, którym kierował M. W. wypłacił A. K. kwotę 3.700,50 zł z tytułu ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, na którą złożyły się: 3.000 zł tytułem zadośćuczynienia, 300 zł tytułem kosztów leczenia, 112,50 zł tytułem wartości zniszczonych rzeczy i 288 zł tytułem kosztów opieki. Decyzją z dnia 31 lipca 2012 roku SzeF Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w W., uznając że zdarzenie nastąpiło w związku z pełnieniem służby wojskowej, na podstawie art. 1 i 2 ust. 1, art. 3 pkt 3, art. 10, art. 11 ust. 1 i 5, art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 roku o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową (Dz. U. nr 83, poz. 760 z późn. zm.), § 18 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 15 września 2003 roku w sprawie postępowania w razie wypadku lub ujawnienia choroby, pozostających w związku z pełnieniem czynnej służby wojskowej (Dz. U. nr 175, poz. 1707 z późn. zm.) oraz komunikatu Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 9 lutego 2012 roku w sprawie przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w 2011 roku (M. P. z 2012 r., poz. 63), przyznał i wypłacił A. K. jednorazowe odszkodowanie pieniężne w kwocie 3.400 zł.

Pismem z dnia 18 marca 2014 roku powód wezwał pozwanego do zwrotu tej kwoty. W odpowiedzi na to M. W. podał, że posiada ubezpieczenie OC, wobec czego o zwrot wypłaconej kwoty należy zwrócić się do ubezpieczyciela.

Pozwany prowadzi wspólne gospodarstwo domowe z rodzicami, którzy utrzymują się z zasiłku dla bezrobotnych matki oraz świadczenia rehabilitacyjnego ojca.

Poczyniwszy takie ustalenia, Sąd Rejonowy uznał powództwo za bezzasadne. Poszkodowanej, oprócz świadczeń wynikających z ogólnych zasad odpowiedzialności, zostało wypłacone odszkodowanie na podstawie ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 roku o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową, której przepisy nie przewidują możliwości dochodzenia od sprawcy szkody zwrotu świadczeń wypłaconych na jej podstawie ani też nie odsyłają do przepisów Kodeksu cywilnego, w tym art. 441 § 3 k.c. Sąd Rejonowy podzielił stanowisko wyrażone w uchwale pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2010 roku, III CZP 35/10, uznając, że nie można w drodze analogii stosować rozszerzająco przepisów ogólnych do stosunków prawnych uregulowanych w ustawie szczególnej, w tym domniemywać woli ustawodawcy dopuszczalności regresu. Powód, wypłacając odszkodowanie, spełnił swoje własne zobowiązanie, które jest odmienne od zobowiązania sprawcy szkody, wynikającego z przepisów prawa cywilnego.

Apelację od tego orzeczenia złożył powód, zaskarżając wyrok w całości i zarzucając:

- naruszenie to art. 441 § 3 w zw. z art. 415 k.c. i art. 10 ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 roku o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową

poprzez błędną wykładnię i przyjęcie, że Skarbowi Państwa nie przysługuje roszczenie o zwrot kwoty wypłaconego odszkodowania, a w związku z tym niezastosowanie tych przepisów,

- naruszenie art. 496 k.p.c. poprzez orzeczenie jedynie o oddaleniu powództwa, z pominięciem rozstrzygnięcia o nakazie zapłaty.

Wskazując na to, skarżący wniósł o zmianę wyroku i utrzymanie w mocy nakazu zapłaty z dnia 30 października 2014 roku, sygn. I Nc 1475/14 oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu za obie instancje.

Pozwany na rozprawie wniósł o oddalenie apelacji.

Sąd Okręgowy zważył co następuje.

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy podziela wnioski Sądu Rejonowego płynące z niekwestionowanych ustaleń, zaprezentowane w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia.

Zarzut naruszenia art. 441 § 3 w zw. z art. 415 k.c. i art. 10 ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 roku o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową jest niezasadny.

Zgodzić należy się z interpretacją przepisów prawa dokonaną przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 8 października 2010 roku, III CZP 35/10, OSNC 2011/2/13, w uzasadnieniu której przedstawiono szczegółową analizę możliwości dochodzenia w drodze regresu przez Skarb Państwa od sprawcy szkody świadczeń wypłaconych określonym grupom zawodowym na podstawie ustaw szczególnych.

Powołana ustawa z dnia 11 kwietnia 2003 roku nie zawiera regulacji regresu przysługującego podmiotowi wypłacającemu jednorazowe odszkodowanie z tytułu wypadku pozostającego w związku ze służbą wojskową, nie odsyła również w tym zakresie do przepisów Kodeksu cywilnego. Niezasadne jest zatem stosowanie w drodze wykładni rozszerzającej art. 441 § 3 w zw. z art. 415 k.c. Jeżeli ustawodawca nie uregulował danej kwestii, to należy domniemywać, że była to jego świadoma i celowa decyzja. Tylko wtedy, gdy wyraźnie brakuje normy koniecznej do rozstrzygnięcia w określonej sytuacji, można traktować ten brak jako lukę i rozważać dopuszczalność jej wypełnienia w drodze analogii. Zastosowanie takiej analogii w omawianym przypadku podważałoby pewność prawa.

Co do zasady, uprawnionym do żądania odszkodowania jest tylko ten, kto bezpośrednio poniósł szkodę w następstwie określonego zdarzenia. Nie można zatem uznać, że w wyniku wypadku komunikacyjnego, w którym uczestniczył żołnierz, bezpośrednio poszkodowany jest Skarb Państwa. Niezależnie od tego, w niniejszej sprawie chodzi o regres z tytułu wypłaty jednorazowego odszkodowania pieniężnego za doznany przez żołnierza uszczerbek na zdrowiu, do zapłaty którego Skarb Państwa był zobowiązany bez względu na przyczynę powstania tego uszczerbku.

Powód, wypłacając jednorazowe odszkodowanie, wypełnił zobowiązanie ciążące na nim z mocy cyt. ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 roku. Ma ono niewątpliwie inny charakter niż zobowiązanie sprawcy szkody. Okoliczność, że przyczyną uszczerbku na zdrowiu poszkodowanej jest czyn niedozwolony, jedynie pośrednio wpływa na obowiązek wypłaty przez Skarb Państwa jednorazowego odszkodowania. Nie ma zatem tożsamości podstaw odszkodowawczych, z tytułu których poszkodowanej przysługuje świadczenie.

Reasumując, odmienny charakter zobowiązania Skarbu Państwa od zobowiązania sprawcy szkody komunikacyjnej, brak szczególnego uregulowania regresu w ustawie wypadkowej, jak i wyraźnego odesłania do przepisów Kodeksu cywilnego, uniemożliwia skuteczne domaganie się przez powoda od pozwanego zwrotu kwoty odpowiadającej odszkodowaniu wypłaconemu żołnierzowi za uszczerbek na zdrowiu doznany w wyniku wypadku komunikacyjnego, w związku z pełnieniem przez niego służby wojskowej.

Chybiony jest zarzut naruszenia art. 496 k.p.c. poprzez brak odniesienia do nakazu zapłaty. Powołany przepis dotyczy postępowania nakazowego, a nie upominawczego, w którym został wydany nakaz zapłaty w niniejszej sprawie. Zgodnie zaś z art. 505 k.p.c., w razie prawidłowego wniesienia sprzeciwu nakaz zapłaty traci moc, wobec czego brak podstaw do jego późniejszego uchylecia lub utrzymywania go w mocy. Dalsze postępowanie nie zawiera jakichkolwiek odrębności w porównaniu z postępowaniem zwykłym. Sąd wydaje zatem wyrok, w którym orzeka o żądaniu pozwu, nie zawierając w sentencji żadnych wyrzeczeń o wcześniej wydanym nakazie zapłaty.

Mając to na względzie, oddalono apelację jako bezzasadną na podstawie art. 385 k.p.c.

SSO Cezary Klepacz SSO Monika Końska SSO Teresa Strojnowska